

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

- HS hiểu được thế nào là hoạ tiết trang trí và hoạ tiết là yếu tố cơ bản của nghệ thuật trang trí.
- Biết tạo hoạ tiết đơn giản và áp dụng làm các bài tập trang trí.
- Yêu thích nghệ thuật trang trí dân tộc.

II – CHUẨN BỊ

1. Tài liệu tham khảo

- *Chạm khắc dân gian Việt Nam*, NXB Văn hoá.
- *Bản rập hoa văn trang trí*, NXB Mỹ thuật, 2000.
- Nguyễn Thế Hùng – Nguyễn Thị Nhung – Phạm Ngọc Tới, *Trang trí* (Giáo trình đào tạo GV THCS hệ CĐSP), NXB Giáo dục, 2000.

2. Đồ dùng dạy – học

Giáo viên

- Phóng to một số hoạ tiết trang trí : hoa, lá, chim, thú, côn trùng, mây, mặt trời, sóng nước...
- Phóng to hình minh hoạ các bước đơn giản và cách điệu hoạ tiết (SGK).
- Một số ảnh, tranh về hoa, lá, chim, thú...

Học sinh

- sưu tầm một số hoạ tiết trang trí.
- Ghi chép một số mẫu thật hoặc sưu tầm tranh, ảnh về hoa, lá, chim, thú...

3. Phương pháp dạy – học

- Phương pháp vấn đáp.
- Phương pháp trực quan.
- Phương pháp luyện tập.

III – GỢI Ý TIẾN TRÌNH DẠY – HỌC

Hoạt động 1

Hướng dẫn HS quan sát, nhận xét

Khi nói đến trang trí, ta không thể không nói đến hoạ tiết. Hoạ tiết có thể là hình bông hoa, chiếc lá, con vật, đám mây, sóng nước v.v... Sự kết hợp hài hoà giữa các hoạ tiết tạo nên bình diện trang trí. Vậy làm thế nào để các hình ảnh của thiên nhiên, cuộc sống trở thành hoạ tiết trang trí? Phải dựa trên hình dáng, đường nét, màu sắc các hình ảnh tự nhiên để sắp xếp lại, tạo nên hình dáng cân đối, hài hoà: có thể lược giản các chi tiết không cần thiết hoặc làm phong phú thêm các chi tiết để có hình trang trí đẹp hơn. Các bước tiến hành đó gọi là “đơn giản và cách điệu hoạ tiết trang trí”, hay nói dễ hiểu hơn là tạo hoạ tiết trang trí.

- GV giới thiệu một số bài trang trí: trang trí hình tròn, hình vuông, hình chữ nhật, đường diềm, trang trí các đồ vật... Phân tích các bài trang trí trên về hoạ tiết, cách sắp xếp, màu sắc, trong đó chú ý giới thiệu kĩ về hoạ tiết.
- GV yêu cầu HS nhận xét và trả lời các câu hỏi về:

+ *Hoạ tiết*

Ta có thể dùng rất nhiều hình ảnh trong thiên nhiên, trong cuộc sống để tạo thành hoạ tiết. Nhận thức này sẽ giúp HS khắc phục tình trạng thường dùng các hoạ tiết quen thuộc, có hình dáng chung như bông hoa bốn cánh, sáu cánh, tám cánh... hay hình các con vật quen thuộc như con bướm, con chim, con cá...

+ *Hình dáng hoạ tiết*

Hình dáng hoạ tiết có giống nguyên như hình ảnh thật không? So sánh giữa hình chép mẫu thật với hoạ tiết được sử dụng trong trang trí? (Các đường nét, hình dáng của hoạ tiết thường đơn giản và cân đối hài hoà hơn so với hình dáng thật).

- GV kết luận: Hoạ tiết trang trí rất phong phú và có hình thức đa dạng bắt nguồn từ các hình ảnh trong thiên nhiên, trong cuộc sống. Khi đưa các hình ảnh đó vào trang trí cần phải đơn giản và cách điệu sao cho đẹp, phù hợp và hài hoà hơn.

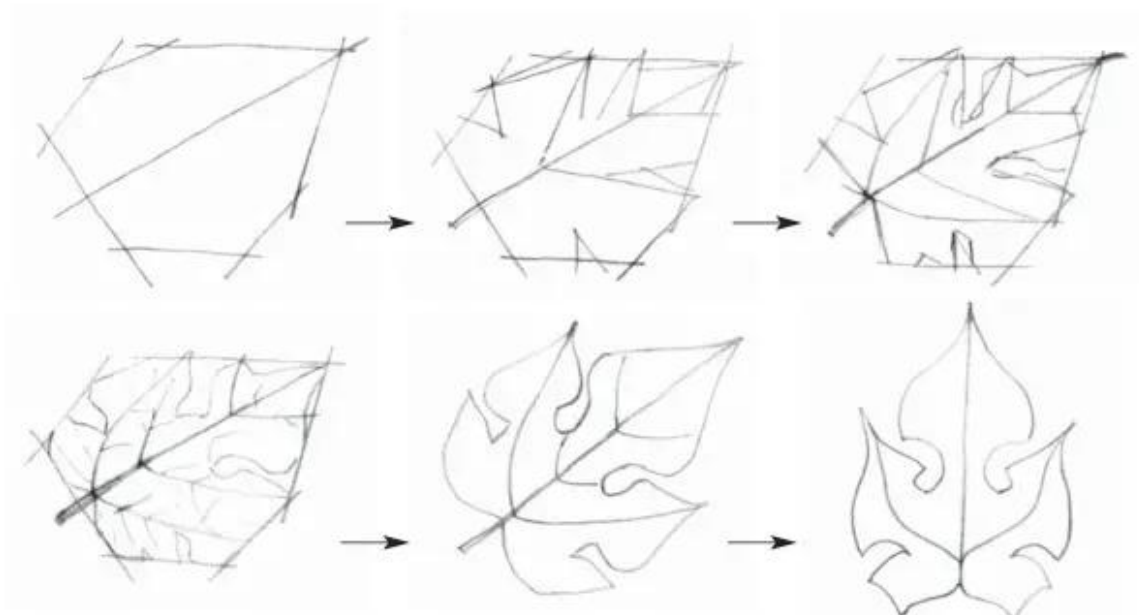

Hình 1. Một số hoạ tiết hoa, lá

Hoạt động 2

Hướng dẫn HS cách vẽ

- Việc lựa chọn hoạ tiết đã được gợi ý tương đối kĩ trong SGK, GV có thể nhắc lại và phát triển thêm, nếu HS đã chuẩn bị kĩ (đã ghi chép hoặc mang đến lớp các mẫu thật) sẽ rất thuận lợi cho việc làm bài tập. GV phân tích, gợi ý để HS thấy việc quan sát và ghi chép từ hình mẫu thật sẽ là cơ sở để có các hoạ tiết đẹp, sinh động.
- GV minh hoạ trên bảng các bước đơn giản và cách điệu để tạo hoạ tiết. Ghi chép mẫu, dựng khung hình để vẽ lại hình mẫu cho cân đối hơn. Trong khi vẽ lại mẫu có thể lược bỏ bớt những chi tiết không cần thiết hoặc uốn lại các đường nét cho hài hoà.

Hình 2. Các bước tiến hành tạo một hoạ tiết trang trí

Hoạt động 3

Hướng dẫn HS làm bài

- Đây là bài quan trọng, then chốt, có ảnh hưởng lớn đến các bài trang trí tiếp theo. GV có thể dành nhiều thời gian (khoảng 20 đến 25 phút) cho Hoạt động 2 và Hoạt động 3 để HS nắm vững kiến thức bài và cách làm bài tập.
- GV yêu cầu HS vẽ phác 3 hoạ tiết trên giấy ; kích thước của mỗi hoạ tiết khoảng từ 5cm đến 8cm, không nên vẽ quá nhỏ hoặc quá to ; chỉ nên phác và sửa hình bằng bút chì, sau khi hình tương đối hoàn chỉnh mới vẽ màu.
- Trong khi HS làm bài, GV đến từng bàn, quan sát và đưa ra những gợi ý cho từng HS nếu thấy cần thiết.

Hoạt động 4

Đánh giá kết quả học tập

Căn cứ vào mục tiêu của bài, GV đánh giá kết quả học tập qua hai yếu tố : nhận thức và kĩ năng. Trong bài này, phần nhận thức về các cách tạo hoạ tiết là quan trọng hơn. Phần thực hành do thời gian ít nên chưa đủ điều kiện để HS thể hiện hết khả năng của mình. GV nhận xét thêm về sự chuẩn bị và ý thức học tập của HS.

Bài tập về nhà

- Tạo 3 hoạ tiết trang trí có hình dáng khác nhau.
- Chuẩn bị cho bài học sau.